Рецензия

от проф. д-р Емил Константинов

за дисертационния труд на Анатоли Йорданов Бобоков на тема:
„Международноправен режим на Палестина”,
дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма Международно право и международни отношения Научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.6. Право с научен ръководител проф. д-р Ирена Илиева от БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ, Институт за държавата и правото

1. Увод и обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Анатоли Йорданов Бобоков представлява задълбочено и систематично изследване на международноправния статут на Палестина — проблематика, която обединява в себе си сложни исторически, правни, политически и етични измерения. Темата е избрана с изключителна прецизност и се отличава с висока научна и обществена значимост. Авторът подхожда към нея с методологическа яснота и концептуална зрялост, като успява да интегрира историко-правния анализ с модерните тенденции в международното публично право.

В труда се разглежда еволюцията на международноправния режим на Палестина от времето на Британския мандат до съвременните процеси на институционализация на палестинската държавност. Изследването е структурирано хронологично и аналитично, което позволява проследяване на генезиса на израелско-палестинския конфликт и юридическите му измерения в контекста на общоприетите принципи на международното право. Особено внимание се отделя на правото на самоопределение на народите, принципа на териториална цялост, както и на приложимостта на нормите на международното хуманитарно право и правата на човека.

Авторът демонстрира задълбочено познаване на международната правна рамка — Устава на ООН, ключовите резолюции на Общото събрание и Съвета за сигурност, както и решенията на Международния съд и практиката на международните организации. Бобоков прилага широк спектър от изследователски методи — историко-правен, сравнителноправен, системен и функционален анализ. Благодарение на този подход дисертацията не се ограничава до компилация от факти и документи, а изгражда последователна и аргументирана теза за юридическото съществуване на държавата Палестина като субект на международното право.

Особен принос представлява разграничението, направено между **фактическото и юридическото възникване на палестинската държавност**. Авторът изтъква, че независимо от военната доминация на Израел, Палестина отговаря на критериите за държавност по международното право, утвърдени още с Резолюция 181 (1947) на Общото събрание на ООН. Този аргумент е защитен чрез внимателен анализ на източниците на международното право и на съвременната практика на държавите и международните институции.

Стилът на изложение е академичен и прецизен. Авторът демонстрира способност да борави с обширен източников материал — официални документи на ООН,

международни договори, обичайни норми и специализирана научна литература. Цялостната структура на труда е логически последователна и показва умение за критично мислене и научна аргументация.

2. Значимост и актуалност на дисертацията

Изследването на международноправния режим на Палестина е изключително актуално в контекста на динамичните процеси в международните отношения и трансформациите на глобалния правов ред. Палестинският въпрос представлява своеобразен **лакмус за ефективността на международното право** и за способността му да осигури равновесие между правото на народите на самоопределение и принципа на териториалната цялост на държавите.

В условията на продължаващи военни конфликти, окупация и нарушаване на хуманитарните норми, въпросът за международния статут на Палестина придобива не само теоретично, но и огромно практическо значение. Авторът ясно подчертава, че Палестина е своеобразен „тест“ за моралната и нормативна устойчивост на международното право: дали системата, изградена след Втората световна война и основана на Устава на ООН, е в състояние да гарантира справедливост, равноправие и мир.

Значимостта на дисертацията се проявява и в нейния принос към българската и международната доктрина по международно право. В национален контекст изследването запълва една съществена празнина – липсата на самостоятелен труд, посветен на международноправния статут на Палестина и на връзката между политическата реалност и юридическите категории. Дисертацията има потенциала да служи като референтен материал за изследователи, преподаватели и студенти по международно право и международни отношения.

Авторът обосновава актуалността на темата и чрез съвременния политически контекст: продължаващата окупация на палестински територии, членството на Палестина в редица международни организации, включително и в Международния наказателен съд, както и променящия се баланс на силите в Близкия изток. Тези събития изискват задълбочен научен анализ, основан на принципите и нормите на международното право.

Бобоков аргументирано изтъква, че международното право не е статична, а динамична система, в която нормите се развиват успоредно с обществените и политическите промени. В този смисъл дисертацията не само описва, но и интерпретира еволюцията на правните институти, свързани с държавността, суверенитета и правата на народите.

Актуалността на изследването е и в неговия **миротворен потенциал** – то предоставя юридическа основа за възможни дипломатически и правни решения на конфликта, съчетавайки уважението към международното право с необходимостта от реалистичен политически диалог.

3. Структура и логика на изложението

Дисертационният труд на Анатоли Йорданов Бобоков демонстрира изключително прецизна структурна организация, подчинена на ясна логическа последователност и

научна аргументация. Авторът следва хронологично-аналитичен модел на изложение, който отговаря на най-добрите практики в международноправната наука. Във всяка част се наблюдава плавен преход между историческите, теоретичните и правно-нормативните аспекти на изследването, което придава на труда завършеност и вътрешна кохерентност.

Дисертацията е структурирана в **пет основни глави**, предхождани от увод и завършващи със заключение и богата библиография. В увода авторът формулира ясно своята **централна изследователска теза** — че Палестина представлява юридически признат субект на международното право, независимо от фактическите ограничения, произтичащи от израелската окупация. Тази теза се развива последователно в отделните глави, като всяка от тях изпълнява конкретна функция в изграждането на общата аргументационна рамка.

Първа глава разглежда правото на самоопределение на палестинския народ в контекста на съвременното международно публично право. Тук авторът проследява еволюцията на концепцията от философските ѝ корени до институционализацията ѝ чрез Устава на ООН, международните пактове за правата на човека и деколонизационните процеси на XX век. Включването на параграф за правото на самоопределение „през призмата на исляма“ представлява оригинален елемент, който разширява традиционните граници на международноправния анализ и демонстрира интердисциплинарен подход.

Втора глава анализира правния режим на Палестина в периода от Британския мандат до Първата израелско-арабска война. Изложението е историко-документално, подкрепено от прецизен правен анализ на ключови актове като Декларацията Балфур и Резолюция 181/47 на Общото събрание на ООН. Тук авторът постига отличен баланс между описателен и аналитичен дискурс, като обосновава правоприемствеността на палестинската държавност спрямо международните норми.

Третата глава е посветена на възникването и международноправния статут на Организацията за освобождение на Палестина (ООП). Анализът на ООП като „ефективна общност“ по критериите на държавност, установени в международното право, представлява значим принос на изследването. Авторът демонстрира задълбочено познаване на нормите на международното хуманитарно право и на практиката на международните институции.

Четвъртата глава разглежда периода между двете интифади, фокусирайки се върху ключовите политико-правни актове като Декларацията за независимост от 1988 г., Мадридската конференция и Споразуменията от Осло (1993 г.). Бобоков съчетава политическия анализ с правен коментар, което придава на изложението динамика и реализъм.

Петата глава се отличава с изключителна актуалност, като обхваща периода 2000–2025 г. Тук се анализират съвременни проблеми като статута на Ивицата Газа, правния режим на израелските селища, членството на Палестина в Международния наказателен съд и последиците от военните действия през 2023 г.

Всяка глава завършва с обобщаващи изводи, които подготвят читателя за следващата тематична част. Тази **архитектоника на изложението** позволява пълна проследимост

на аргументите и демонстрира системност, научна дисциплина и аналитична прецизност.

Заключението на труда кондензира основните резултати и защитава първоначално формулираната теза. В него се съдържат и практически препоръки, насочени към по-нататъшното развитие на международното право в контекста на държавността на Палестина.

4. Методологически подход

Методологическата рамка на дисертацията е впечатляващо широка, комплексна и последователно прилагана. Авторът изгражда изследването си върху **мултидисциплинарна основа**, като съчетава подходи от международното публично право, международните отношения, хуманитарното и бежанското право, правата на човека, конфликтологията, сигурността и ислямското право. Този интердисциплинарен подход отразява съвременните тенденции в международноправната методология и придава на труда висока изследователска стойност.

Сред основните **научни методи**, използвани от автора, се открояват:

- **Историко-правният метод**, чрез който се проследява еволюцията на международноправния статут на Палестина от началото на XX век до наши дни;
- **Нормативният метод**, използван за системен анализ на Устава на ООН, резолюциите на Общото събрание и Съвета за сигурност, решенията на Международния съд и разпоредбите на Женевските и Хагските конвенции;
- **Сравнителноправният подход**, приложен при оценката на сходни казуси на ограничен суверенитет и международен протекторат (например Косово, Западна Сахара и Източен Тимор);
- **Политико-правният и институционален анализ**, който позволява изясняване на ролята на международните организации (ООН, Лигата на арабските държави, ЕС) в процеса на легитимиране на палестинската държавност;
- **Индуктивният и дедуктивният метод**, чрез които авторът достига до обобщени изводи въз основа на емпиричен материал и конкретни юридически аргументи;
- **Анализът на обичайното международно право**, чрез който се обосновава превръщането на Резолюция 181/47 в норма с обвързващ характер (jus cogens).

Особено внимание заслужава **включването на ислямскоправния и религиозно-културния анализ**, който обогатява разбирането за самоопределението на палестинския народ. Авторът правилно интерпретира религиозните норми не като догматичен контрапункт на международното право, а като елемент от неговото партикуларно прилагане в региона.

Методологическият инструментариум включва също и **интернет изследвания, анализ на статистически данни и преглед на публикации на неправителствени организации и международни институции**, което показва висока изследователска култура и умение за боравене с емпирична информация.

В теоретичен план методологията на Бобоков се вписва в традициите на **критичната международноправна школа**, която изследва правото не само като нормативна

система, но и като социален процес. Чрез това изследване авторът демонстрира разбиране за диалектиката между правната норма и политическата реалност — особено в контекста на палестинския въпрос, където международното право и геополитическите интереси често влизат в противоречие.

Като цяло методологическият подход е **адекватен, иновативен и съответстващ на целите и задачите на изследването**. Той осигурява необходимата научна достоверност на изводите и превръща дисертацията в самостоятелен принос към развитието на международноправната методология в България.

5. Научни и приложни приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд на Анатоли Йорданов Бобоков представлява задълбочено, аналитично и концептуално новаторско изследване, което носи както **теоретични**, така и **приложни приноси** за развитието на съвременната международноправна наука, особено в областта на държавността, самоопределението и международното признаване на нови субекти.

Авторът успява да изгради оригинална научна концепция за **международноправния статут на Палестина**, основана на интеграция между класическите принципи на международното публично право и съвременната практика на международните организации. Трудът показва завидна научна зрялост, аналитична дисциплина и умение за критична оценка на сложни геополитически и правни процеси.

5.1. Теоретични приноси

Първият и най-значим принос на изследването е **изграждането на цялостна теоретична рамка за разбирането на Палестина като субект на международното право**. Авторът аргументира, че въпреки липсата на пълен ефективен контрол върху територията си и продължаващата израелска окупация, Палестина притежава международноправен статут, произтичащ от принципа на самоопределение на народите и признанието на ООН.
Тази теза надгражда съществуващите доктринални позиции, според които държавността е неотделимо свързана с териториална ефективност. Бобоков показва, че в съвременния международноправен контекст **критериите за държавност** (население, територия, правителство и способност за международни отношения) следва да се тълкуват еволютивно и съобразно принципа на справедливост и признанието от международната общност.

Вторият съществен принос се състои в **разработването на концепцията за „функционална държавност“**, чрез която авторът обяснява, че международното право допуска гъвкави форми на държавност при ситуации на окупация или ограничен суверенитет. Така Палестина се разглежда не просто като политическа реалност, а като юридически субект с „частична международноправна ефективност“.

Трети теоретичен принос представлява **интеграцията между ислямското право и международното публично право** в анализа на палестинския въпрос. Авторът доказва, че религиозните норми в арабския контекст не са в противоречие, а могат да се тълкуват като допълнителен фактор за легитимност и стабилност на правните режими в Близкия изток. Тази интерпретация е иновативна за българската

международноправна литература и представлява значим принос в съвременната доктрина.

Друг теоретичен принос е **анализът на резолюциите на Общото събрание и Съвета за сигурност на ООН като източник на квази-нормативни задължения**, особено в случаите, когато те отразяват консенсус на международната общност. Авторът аргументира, че определени резолюции, като Резолюция 181/47, са придобили характер на обичайно международно право (jus cogens), което ги прави обвързващи. Това е смело и добре защитено становище, което разширява теоретичните граници на международноправната интерпретация.

В научен план трудът се отличава и с **приноса си за българската правна доктрина**. В контекста на сравнително оскъдната българска литература по темата за Близкия изток и международния правов ред, дисертацията запълва значителна празнина, предоставяйки системен анализ, който може да служи като основа за бъдещи изследвания и университетско преподаване.

5.2. Приложни приноси

На приложно равнище трудът на Бобоков има няколко ясно очертани измерения.

Първо, изследването предлага **конкретни препоръки за развитието на международните институционални механизми** по отношение на Палестина. Авторът подчертава необходимостта от засилена роля на Международния съд на ООН и Международния наказателен съд при уреждането на спорове, свързани с нарушения на международното хуманитарно и правозащитно право.

Второ, дисертацията може да има **пряко значение за външната политика на България и Европейския съюз**. Изводите ѝ предоставят правна аргументация за позицията, че подкрепата за палестинската държавност е не само политически акт, но и правно задължение, произтичащо от принципите на Устава на ООН и общото международно право.

Трето, изследването съдържа **методологичен принос за обучението по международно публично право**, като може да се използва като пример за приложението на комплексен интердисциплинарен подход при анализ на актуални международни проблеми. Разработената от автора структура и начин на аргументация са подходящи за преподавателски цели и за подготовка на бъдещи дипломни и дисертационни работи.

Четвърти приложен принос е **възможността изследването да бъде използвано от практикуващи юристи и дипломати** при формулирането на позиции по въпроси, свързани с международното признаване, държавността и териториалната неприкосновеност. Анализът на съдебната практика и резолюциите на ООН е изключително полезен за практическото прилагане на международноправни норми.

Пето, трудът има потенциал да допринесе за **развитието на българската академична мисъл** в областта на международните отношения, чрез поставянето на теми, които традиционно остават извън обхвата на изследванията у нас. Бобоков демонстрира

умение да изведе глобални изводи, свързващи регионалните конфликти с общите принципи на международния правов ред.

5.3. Научна стойност и оригиналност на резултатите

Дисертацията съдържа редица **оригинални постановки**, които имат трайно значение за развитието на теорията на международното публично право. Сред тях могат да бъдат изведени следните основни постижения:

- Изграждане на концепцията за **„правен минимализъм“** – идеята, че дори ограниченото международноправно признание може да бъде достатъчно за стабилизиране на международния субект, ако е подкрепено от международни организации;
- Обосноваване на Палестина като **„частичен, но легитимен“ субект на международното право**, което се вписва в теорията на функционалната държавност;
- Анализ на **ролята на моралните норми и правото на достойнство** като нова ос на международноправната легитимност;
- Въвеждане на **нов интерпретационен модел на Устава на ООН**, чрез който принципите на самоопределение и ненамеса се разглеждат не като антагонистични, а като взаимнодопълващи се категории;
- Предложение за **създаване на международен механизъм за посредничество между държави и недържавни субекти** в случаи на ограничена държавност.

Всички тези приноси свидетелстват за високото равнище на изследователска зрялост, аналитичен усет и концептуална дълбочина.

5.4. Обобщение

В заключение, научните и приложните приноси на дисертацията на Анатоли Бобоков имат **двойно измерение** — те едновременно развиват теоретичния потенциал на международното публично право и предлагат практически решения за прилагането му в реални международни ситуации. Трудът обогатява българската и международната правна доктрина, като поставя въпроса за държавността на Палестина в контекста на новите тенденции на глобалното право — хуманизация, институционализация и интердисциплинарност.

6. Критични бележки към дисертацията

Представената докторска дисертация на тема "Международноправен режим на Палестина" от Анатоли Йорданов Бобоков представлява значително научно постижение, което обогатява българската правна наука с оригинален изследователски подход към една от най-сложните съвременни международноправни проблематики. Авторът демонстрира задълбочена теоретична подготовка, всестранно владеене на материята и способност за критичен анализ на сложни правни и политически процеси. Въпреки високото научно равнище и съществените приноси на изследването, в духа на академичната традиция и за целите на научната обективност считам за необходимо да формулирам няколко критични бележки, които могат да допринесат за по-нататъшното усъвършенстване на труда.

Важно е да подчертая, че формулираните критични забележки не засягат основните научни постижения на дисертацията и не влияят върху положителната оценка на труда като цяло. Те представляват конструктивни препоръки за методологично и теоретично усъвършенстване, които биха могли да бъдат взети под внимание при евентуални бъдещи преработки на изследването или при развиването на отделни негови аспекти в самостоятелни публикации.

Терминологична прецизност и концептуална яснота

В областта на терминологичната прецизност се наблюдава необходимост от по-ясно разграничение между понятията "soft law" и твърдото право при анализа на резолюциите на ООН. Авторът посочва в заключенията, че планът за разделяне може да се тълкува "през призмата на философският нормативизъм в право" или чрез "гъвкавото право", но не дефинира експлицитно критериите за разграничаване между различните категории международноправни актове. Този методологичен въпрос се проявява особено при анализа на резолюция 3236/1974 г., която се третира като soft law, докато резолюция 181/47 се разглежда като източник на обичайно право поради притежаването на "трите елемента -- продължителност на формиране, общо признаване и задължителен характер".[1]

Липсата на ясни теоретични критерии може да затрудни разбирането на правната сила на различните международни документи и да доведе до противоречиви тълкувания в правната практика. За усъвършенстване на изследването би било полезно включването на по-детайлна дефиниция на soft law в теоретичната част на труда и последователното прилагане на установените критерии през цялото изследване.

Балансираност на правния анализ и алтернативни становища

Въпреки очевидния стремеж към научна обективност, в някои ключови въпроси не са представени достатъчно подробно алтернативните правни интерпретации. При разглеждането на приложимостта на Четвъртата Женевска конвенция позицията на Израел е споменавана кратко, без задълбочен анализ на правните аргументи на тази позиция. Научната обективност изисква не само споменаване, но и критичен анализ на различни правни становища, дори когато те противоречат на основната теза на изследването.[1]

Например, не се разглеждат подробно аргументите относно легитимността на йорданския суверенитет над Западния бряг преди 1967 г. или въпросите за единството на палестинската власт в контекста на фактическото разделение между управлението на Хамас в Газа и Фатах на Западния бряг. При анализа на критериите за държавност според Конвенцията от Монтевидео също липсва детайлно разглеждане на становището, че палестинската власт няма ефективен контрол върху своята територия. Подобен балансиран подход би укрепил убедителността на основните аргументи на автора.

Интеграция на най-актуалните международноправни развития

Въпреки включването на актуален анализ в § 5.5 относно статута на Ивицата Газа след военните действия от 2023 година, международноправните последици от събитията след 7 октомври 2023 г. биха могли да бъдат анализирани още по-задълбочено. Авторът правилно отбелязва нарушенията на международното хуманитарно право, но не анализира подробно правните последици от временните мерки на Международния

съд относно предотвратяването на геноцид, които имат директно отношение към темата на изследването.[1]

По-специално липсва задълбочен анализ на влиянието на делото на Южна Африка срещу Израел пред МСП и консултативното становище на МСП от 19.07.2024 г. върху правните аргументи за палестинската държавност. Тези най-актуални развития имат пряко влияние върху международноправния режим на Палестина, и тяхната по-задълбочена интеграция би значително увеличила практическата стойност и актуалността на изследването.

Методологична експлицитност и интердисциплинарност

Авторът декларира използването на мултидисциплинарни подходи, включвайки международното право, международните отношения, хуманитарното право, бежанското право, правата на човека, сигурността, конфликтологията и ислямското право, което представлява методологично предимство на изследването. Въпреки това, не винаги се обяснява достатъчно ясно кога и защо се прилага всеки от тези подходи, както и по какъв начин те се интегрират в единна аналитична рамка.[1]

При анализа на интифадата като средство за налагане на юридически правила не е напълно ясно защо се избира конфликтологичният подход пред чисто правния анализ. В параграфа за правото на самоопределение през призмата на исляма авторът прилага религиозно-правния анализ, но не обяснява експлицитно как този подход се интегрира с позитивистката правна методология, използвана в останалите раздели. Методологичната прозрачност е от съществено значение за възпроизводимостта и достоверността на научното изследване.[1]

Компаративен анализ и систематизация на международната практика

Въпреки наличието на отделни сравнителни елементи, дисертацията би спечелила значително от по-систематично сравнение на палестинския случай с други исторически примери за самоопределение и международно признание. Авторът споменава различни случаи на деколонизация като "Ангола, Мозамбик, Гвинея-Бисау, Намибия, Кабо Верде", но не прави задълбочено сравнение, което да покаже специфичните черти на палестинския случай спрямо общите закономерности в международната практика.[1]

Особено отсъства сравнението с по-съвременни случаи като признаването на Косово, Източен Тимор или Южен Судан, където също има спорове относно критериите за държавност и международното признание. Подобен систематичен компаративен анализ би позволил по-добро разбиране на общите закономерности и специфичните особености на палестинския случай, което е важно не само за теоретичното развитие на международноправната доктрина, но и за практическите аспекти на разрешаването на конфликта.

Практически измерения и оперативни препоръки

Заключенията на дисертацията се фокусират предимно върху теоретичния анализ и правната аргументация, но биха могли да включват по-конкретни практически препоръки за решаване на идентифицираните проблеми. Авторът правилно констатира, че резолюциите на ООН "остават неизпълними, поради липса на воля от международната общност", но не предлага конкретни институционални или процедурни механизми за преодоляване на тази критична ситуация.[1]

Липсват специфични предложения за реформи в структурата на ООН, механизми за по-ефективно прилагане на решенията на международните съдилища или нови международноправни инструменти, които биха могли да подобрят ефективността на прилагането на международното право в подобни сложни случаи. Практическите препоръки са особено важни за превръщането на научното изследване в полезен инструмент за политиците, дипломатите и практиците в областта на международното право и международните отношения.

Заключителна оценка на критичните бележки: Формулираните критични забележки имат изключително конструктивен характер и са насочени към методологично и съдържателно усъвършенстване на високо ценен и иновативен научен труд. Те категорично не подлагат под съмнение основните научни постижения на дисертацията, които остават значими, оригинални и приносни за развитието на българската и международната правна наука. По-скоро тези бележки насочват вниманието към области за потенциално доразвитие в бъдещи изследвания или при преработката на текста за публикуване като монографично издание. Всички посочени аспекти са от редакционен и усъвършенстващ характер и в никакъв случай не засягат високата научна стойност, аргументационната зрелост, методологичната солидност и изключително положителната цялостна оценка на представения дисертационен труд.

7. Заключение и оценка

Дисертационният труд на Анатоли Йорданов Бобоков представлява **завършено, оригинално и научно обосновано изследване** на един от най-сложните проблеми на международното публично право. Авторът демонстрира задълбочени познания, аналитични умения и собствен принос към развитието на доктрината за международноправния режим на територии със спорен суверенитет.

Трудът отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България относно присъждането на научната степен **„доктор“**.

С оглед на изложеното давам **положителна оценка** и **предлагам на научното жури да присъди на Анатоли Йорданов Бобоков научната степен**
ДОКТОР ПО ПРАВО

Review

by Prof. Dr. Emil Konstantinov

of the dissertation thesis of Anatoli Yordanov Bobokov on the topic: "International Legal Regime of Palestine",
a dissertation for the award of the educational and scientific degree of "Doctor" in the doctoral programme International Law and International Relations Scientific field 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional direction: 3.6. Law with scientific supervisor
Prof. Dr. Irena Ilieva from the Bulgarian Academy of Sciences, Institute for the State and the Law

1. Introduction and general characteristics of the dissertation

The dissertation by Anatoli Yordanov Bobokov is an in-depth and systematic study of the international legal status of Palestine — an issue that combines complex historical, legal, political and ethical dimensions. The topic has been chosen with exceptional precision and is of great scientific and public importance. The author approaches it with methodological clarity and conceptual maturity, successfully integrating historical and legal analysis with modern trends in international public law.

The work examines the evolution of the international legal regime of Palestine from the time of the British Mandate to the contemporary processes of institutionalisation of Palestinian statehood. The study is structured chronologically and analytically, allowing the reader to trace the genesis of the Israeli-Palestinian conflict and its legal dimensions in the context of the generally accepted principles of international law. Particular attention is paid to the right of peoples to self-determination, the principle of territorial integrity, and the applicability of the norms of international humanitarian law and human rights.

The author demonstrates a thorough knowledge of the international legal framework — the UN Charter, key resolutions of the General Assembly and the Security Council, as well as the decisions of the International Court of Justice and the practice of international organisations. Bobokov applies a wide range of research methods — historical-legal, comparative-legal, systemic and functional analysis. Thanks to this approach, the dissertation is not limited to a compilation of facts and documents, but builds a consistent and well-argued thesis on the legal existence of the State of Palestine as a subject of international law.

A particular contribution is the distinction made between **the factual and legal emergence of Palestinian statehood**. The author points out that, regardless of Israel's military domination, Palestine meets the criteria for statehood under international law, as established by Resolution 181 (1947) of the UN General Assembly. This argument is supported by a careful analysis of the sources of international law and the contemporary practice of states and international institutions.

The style of presentation is academic and precise. The author demonstrates an ability to handle extensive source material — official UN documents, international treaties, customary norms and specialised scientific literature. The overall structure of the work is logically consistent and demonstrates an ability for critical thinking and scientific argumentation.

2. Significance and relevance of the dissertation

The study of the international legal regime of Palestine is extremely relevant in the context of the dynamic processes in international relations and the transformations of the global legal order. The Palestinian question is a kind of **litmus test for the effectiveness of international law** and its ability to ensure a balance between the right of peoples to self-determination and the principle of territorial integrity of states.

In the context of ongoing military conflicts, occupation and violations of humanitarian norms, the question of the international status of Palestine has acquired not only theoretical but also enormous practical significance. The author clearly emphasises that Palestine is a kind of "test" for the moral and normative sustainability of international law: whether the system established after the Second World War and based on the UN Charter is capable of guaranteeing justice, equality and peace.

The significance of the dissertation is also evident in its contribution to Bulgarian and international doctrine on international law. In a national context, the study fills a significant gap – the lack of independent work devoted to the international legal status of Palestine and the relationship between political reality and legal categories. The dissertation has the potential to serve as reference material for researchers, lecturers and students of international law and international relations.

The author justifies the relevance of the topic through the contemporary political context: the ongoing occupation of Palestinian territories, Palestine's membership in a number of international organisations, including the International Criminal Court, and the changing balance of power in the Middle East. These events require in-depth scientific analysis based on the principles and norms of international law.

Bobokov argues that international law is not a static but a dynamic system in which norms evolve in parallel with social and political changes. In this sense, the dissertation not only describes but also interprets the evolution of legal institutions related to statehood, sovereignty and the rights of peoples.

The relevance of the study also lies in its **peacemaking potential** – it provides a legal basis for possible diplomatic and legal solutions to the conflict, combining respect for international law with the need for realistic political dialogue.

3. Structure and logic of the presentation

Anatoli Yordanov Bobokov's dissertation demonstrates an exceptionally precise structural organisation, subject to a clear logical sequence and scientific argumentation. The author follows a chronological-analytical model of presentation, which corresponds to best practices in international law science. Each part features a smooth transition between the historical, theoretical and legal-normative aspects of the study, which gives the work completeness and internal coherence.

The dissertation is structured in **five main chapters**, preceded by an introduction and ending with a conclusion and an extensive bibliography. In the introduction, the author clearly formulates his **central research thesis** — that Palestine is a legally recognised subject of international law, regardless of the factual limitations arising from the Israeli occupation. This thesis is developed consistently in the individual chapters, each of which performs a specific function in constructing the overall argumentative framework.

The first chapter examines the right of self-determination of the Palestinian people in the context of contemporary public international law. Here, the author traces the evolution of the concept from its philosophical roots to its institutionalisation through the UN Charter, international human rights covenants and the decolonisation processes of the 20th century. The inclusion of a paragraph on the right to self-determination "through the prism of Islam" is an original element that expands the traditional boundaries of international legal analysis and demonstrates an interdisciplinary approach.

The second chapter analyses the legal regime in Palestine during the period from the British Mandate to the First Arab-Israeli War. The presentation is historical and documentary, supported by a precise legal analysis of key acts such as the Balfour Declaration and Resolution 181/47 of the UN General Assembly. Here, the author strikes an excellent balance between descriptive and analytical discourse, justifying the legal continuity of Palestinian statehood with regard to international norms.

The third chapter is devoted to the emergence and international legal status of the Palestine Liberation Organisation (PLO). The analysis of the PLO as an "effective community" according to the criteria of statehood established in international law is a significant contribution to the study. The author demonstrates a thorough knowledge of the norms of international humanitarian law and the practice of international institutions.

The fourth chapter examines the period between the two intifadas, focusing on key political and legal acts such as the 1988 Declaration of Independence, the Madrid Conference, and the Oslo Accords (1993). Bobokov combines political analysis with legal commentary, which lends the presentation dynamism and realism.

The fifth chapter is particularly relevant, covering the period 2000–2025. It analyses contemporary issues such as the status of the Gaza Strip, the legal regime of Israeli settlements, Palestine's membership of the International Criminal Court and the consequences of the military actions in 2023.

Each chapter concludes with summarising conclusions that prepare the reader for the next thematic section. This **structure of the exposition** allows for complete traceability of the arguments and demonstrates systematicity, scientific discipline and analytical precision.

The conclusion of the work summarises the main results and defends the initially formulated thesis. It also contains practical recommendations aimed at the further development of international law in the context of Palestinian statehood.

4. Methodological approach

The methodological framework of the dissertation is impressively broad, comprehensive and consistently applied. The author builds his research on **a multidisciplinary basis,** combining approaches from international public law, international relations, humanitarian and refugee law, human rights, conflict studies, security and Islamic law. This interdisciplinary approach reflects contemporary trends in international legal methodology and gives the work high research value.

Among **the** main **scientific methods** used by the author, the following stand out:

- **The historical-legal method**, which traces the evolution of Palestine's international legal status from the beginning of the 20th century to the present day;
- **The normative method**, used for a systematic analysis of the UN Charter, the resolutions of the General Assembly and the Security Council, the decisions of the International Court of Justice and the provisions of the Geneva and Hague Conventions;
- **The comparative law approach** applied in the assessment of similar cases of limited sovereignty and international protectorates (e.g. Kosovo, Western Sahara and East Timor);
- **The political-legal and institutional analysis**, which clarifies the role of international organisations (the UN, the League of Arab States, the EU) in the process of legitimising Palestinian statehood;
- **The inductive and deductive methods** through which the author reaches general conclusions based on empirical material and specific legal arguments;
- **The analysis of customary international law**, which justifies the transformation of Resolution 181/47 into a binding norm (jus cogens).

Particular attention should be paid **to the inclusion of Islamic legal and religious-cultural analysis**, which enriches the understanding of the self-determination of the Palestinian people. The author correctly interprets religious norms not as a dogmatic counterpoint to international law, but as an element of its particular application in the region.

The methodological tools also include **Internet research, analysis of statistical data and a review of publications by non-governmental organisations and international institutions**, which demonstrates a high level of research culture and skill in handling empirical information.

Theoretically, Bobokov's methodology fits into the traditions of **the critical school of international law**, which examines law not only as a normative system, but also as a social process. Through this study, the author demonstrates an understanding of the dialectic between legal norms and political reality — especially in the context of the Palestinian question, where international law and geopolitical interests often conflict.

Overall, the methodological approach is **adequate, innovative and consistent with the objectives and tasks of the study**. It ensures the necessary scientific reliability of the conclusions and makes the dissertation an independent contribution to the development of international legal methodology in Bulgaria.

5. Scientific and applied contributions of the dissertation

Anatoli Yordanov Bobokov's dissertation is an in-depth, analytical and conceptually innovative study that makes both **theoretical** and **applied contributions** to the development of contemporary international law, especially in the field of statehood, self-determination and international recognition of new entities.

The author succeeds in constructing an original scientific concept of **the international legal status of Palestine**, based on the integration of the classical principles of public international law and the contemporary practice of international organisations. The work demonstrates enviable scientific maturity, analytical discipline and the ability to critically assess complex geopolitical and legal processes.

5.1. Theoretical contributions

The first and most significant contribution of the study is **the construction of a comprehensive theoretical framework for understanding Palestine as a subject of international law**. The author argues that despite the lack of full effective control over its territory and the continuing Israeli occupation, Palestine has an international legal status derived from the principle of self-determination of peoples and recognition by the UN. This thesis builds on existing doctrinal positions, according to which statehood is inseparably linked to territorial effectiveness. Bobokov shows that in the contemporary international legal context, **the criteria for statehood** (population, territory, government and capacity for international relations) should be interpreted evolutionarily and in accordance with the principle of justice and recognition by the international community.

The second significant contribution consists in **the development of the concept of "functional statehood,"** through which the author explains that international law allows for flexible forms of statehood in situations of occupation or limited sovereignty. Thus, Palestine is viewed not simply as a political reality, but as a legal entity with "partial international legal effectiveness."

A third theoretical contribution is **the integration of Islamic law and public international law** in the analysis of the Palestinian question. The author demonstrates that religious norms in the Arab context are not contradictory but can be interpreted as an additional factor for the legitimacy and stability of legal regimes in the Middle East. This interpretation is innovative for Bulgarian international law literature and represents a significant contribution to contemporary doctrine.

Another theoretical contribution is **the analysis of the resolutions of the UN General Assembly and Security Council as a source of quasi-normative obligations**, especially in cases where they reflect the consensus of the international community. The author argues that certain resolutions, such as Resolution 181/47, have acquired the character of customary international law (jus cogens), which makes them binding. This is a bold and well-defended position that expands the theoretical boundaries of international legal interpretation.

In scientific terms, the work also stands out for **its contribution to Bulgarian legal doctrine**. In the context of the relatively scarce Bulgarian literature on the Middle East and the international legal order, the dissertation fills a significant gap by providing a systematic analysis that can serve as a basis for future research and university teaching.

5.2. Applied contributions

At the applied level, Bobokov's work has several clearly defined dimensions.

First, the study offers **specific recommendations for the development of international institutional mechanisms** with regard to Palestine. The author emphasises the need for a stronger role for the International Court of Justice and the International Criminal Court in settling disputes related to violations of international humanitarian and human rights law.

Second, the dissertation may be **of direct relevance to the foreign policy of Bulgaria and the European Union**. Its conclusions provide legal arguments for the position that support

for Palestinian statehood is not only a political act but also a legal obligation arising from the principles of the UN Charter and general international law.

Thirdly, the study makes **a methodological contribution to the teaching of public international law**, as it can be used as an example of the application of a complex interdisciplinary approach to the analysis of current international issues. The structure and line of argument developed by the author are suitable for teaching purposes and for the preparation of future theses and dissertations.

A fourth practical contribution is **the possibility for the study to be used by practising lawyers and diplomats** in formulating positions on issues related to international recognition, statehood and territorial integrity. The analysis of case law and UN resolutions is extremely useful for the practical application of international legal norms.

Fifth, the work has the potential to contribute to **the development of Bulgarian academic thought** in the field of international relations by raising issues that traditionally remain outside the scope of research in Bulgaria. Bobokov demonstrates an ability to draw global conclusions linking regional conflicts to the general principles of the international legal order.

5.3. Scientific value and originality of the results

The dissertation contains a number of **original propositions** that are of lasting significance for the development of the theory of public international law. Among them, the following main achievements can be highlighted:

- Development of the concept of **"legal minimalism"** – the idea that even limited recognition under international law may be sufficient to stabilise an international entity if it is supported by international organisations;
- Justification of Palestine as **a "partial but legitimate" subject of international law**, which fits into the theory of functional statehood;
- Analysing **the role of moral norms and the right to dignity** as a new axis of international legal legitimacy;
- Introducing a **new interpretative model of the UN Charter**, whereby the principles of self-determination and non-interference are viewed not as antagonistic but as complementary categories;
- Proposal for **the creation of an international mechanism for mediation between states and non-state actors** in cases of limited statehood.

All these contributions testify to a high level of research maturity, analytical insight and conceptual depth.

5.4. Summary

In conclusion, the scientific and applied contributions of Anatoli Bobokov's dissertation have **a dual dimension** — they simultaneously develop the theoretical potential of international public law and offer practical solutions for its application in real international situations. The work enriches Bulgarian and international legal doctrine by placing the question of Palestinian statehood in the context of new trends in global law — humanisation, institutionalisation and interdisciplinarity.

6. Critical remarks on the dissertation

The doctoral dissertation on "The International Legal Regime of Palestine" by Anatoli Yordanov Bobokov represents a significant scientific achievement that enriches Bulgarian legal science with an original research approach to one of the most complex contemporary issues in international law. The author demonstrates in-depth theoretical training, comprehensive mastery of the subject matter and an ability to critically analyse complex legal and political processes. Despite the high scientific level and significant contributions of the research, in the spirit of academic tradition and for the purposes of scientific objectivity, I consider it necessary to formulate several critical remarks that may contribute to the further improvement of the work.

It is important to emphasise that the critical remarks made do not affect the main scientific achievements of the dissertation and do not influence the positive assessment of the work as a whole. They represent constructive recommendations for methodological and theoretical improvement, which could be taken into account in any future revisions of the study or in the development of its individual aspects in separate publications.

Terminological precision and conceptual clarity

In the area of terminological precision, there is a need for a clearer distinction between the concepts of "soft law" and hard law in the analysis of UN resolutions. The author states in the conclusions that the division plan can be interpreted "through the prism of philosophical normativism in law" or through "flexible law", but does not explicitly define the criteria for distinguishing between the different categories of international legal acts. This methodological issue is particularly evident in the analysis of Resolution 3236/1974, which is treated as soft law, while Resolution 181/47 is considered a source of customary law because it possesses "the three elements of duration of formation, general recognition and binding nature".[1]

The lack of clear theoretical criteria may hinder the understanding of the legal force of various international documents and lead to conflicting interpretations in legal practice. To improve the study, it would be useful to include a more detailed definition of soft law in the theoretical part of the work and to consistently apply the established criteria throughout the study.

Balance of legal analysis and alternative opinions

Despite the obvious desire for scientific objectivity, alternative legal interpretations are not presented in sufficient detail on some key issues. When considering the applicability of the Fourth Geneva Convention, Israel's position is mentioned briefly, without an in-depth analysis of the legal arguments for this position. Scientific objectivity requires not only mention, but also critical analysis of different legal positions, even when they contradict the main thesis of the study.[1]

For example, the arguments concerning the legitimacy of Jordanian sovereignty over the West Bank prior to 1967 or the issues of Palestinian unity in the context of the de facto division between Hamas rule in Gaza and Fatah rule in the West Bank are not examined in detail. The analysis of the criteria for statehood under the Montevideo Convention also lacks a detailed examination of the position that the Palestinian Authority does not have effective control over its territory. Such a balanced approach would have strengthened the persuasiveness of the author's main arguments.

Integration of the latest developments in international law

Despite the inclusion of a topical analysis in § 5.5 on the status of the Gaza Strip after the military operations of 2023, the international legal consequences of the events after 7 October 2023 could be analysed in even greater depth. The author correctly notes the violations of international humanitarian law, but does not analyse in detail the legal consequences of the International Court of Justice's provisional measures on the prevention of genocide, which are directly relevant to the subject of the study.

In particular, there is a lack of in-depth analysis of the impact of South Africa's case against Israel before the ICJ and the ICJ's advisory opinion of 19 July 2024 on the legal arguments for Palestinian statehood. These most recent developments have a direct impact on the international legal regime of Palestine, and their more thorough integration would significantly increase the practical value and relevance of the study.

Methodological explicitness and interdisciplinarity

The author declares the use of multidisciplinary approaches, including international law, international relations, humanitarian law, refugee law, human rights, security, conflict studies and Islamic law, which is a methodological advantage of the study. However, it is not always sufficiently clear when and why each of these approaches is applied, nor how they are integrated into a unified analytical framework.

In the analysis of the intifada as a means of enforcing legal rules, it is not entirely clear why the conflict approach is chosen over a purely legal analysis. In the paragraph on the right to self-determination through the prism of Islam, the author applies religious-legal analysis, but does not explicitly explain how this approach integrates with the positivist legal methodology used in the other sections. Methodological transparency is essential for the reproducibility and reliability of scientific research.

Comparative analysis and systematisation of international practice

Despite the presence of isolated comparative elements, the dissertation would benefit significantly from a more systematic comparison of the Palestinian case with other historical examples of self-determination and international recognition. The author mentions various cases of decolonisation such as "Angola, Mozambique, Guinea-Bissau, Namibia, Cape Verde", but does not make an in-depth comparison to show the specific features of the Palestinian case in relation to the general patterns in international practice.

In particular, there is no comparison with more recent cases such as the recognition of Kosovo, East Timor or South Sudan, where there are also disputes over the criteria for statehood and international recognition. Such a systematic comparative analysis would allow for a better understanding of the general patterns and specific features of the Palestinian case, which is important not only for the theoretical development of international legal doctrine, but also for the practical aspects of conflict resolution.

Practical dimensions and operational recommendations

The conclusions of the dissertation focus mainly on theoretical analysis and legal argumentation, but could include more specific practical recommendations for resolving the identified problems. The author correctly states that UN resolutions "remain unenforceable due to a lack of will on the part of the international community," but does not propose specific institutional or procedural mechanisms to overcome this critical situation.

There are no specific proposals for reforms in the structure of the UN, mechanisms for more effective enforcement of the decisions of international courts, or new international legal instruments that could improve the effectiveness of the application of international law in such complex cases. Practical recommendations are particularly important for turning scientific research into a useful tool for policymakers, diplomats and practitioners in the field of international law and international relations.

Final assessment of critical comments: The critical comments made are extremely constructive and are aimed at improving the methodology and content of a highly valued and innovative scientific work. They do not in any way call into question the main scientific achievements of the dissertation, which remain significant, original and contributory to the development of Bulgarian and international legal science. Rather, these comments draw attention to areas for potential further development in future research or in the revision of the text for publication as a monograph. All of the aspects mentioned are of an editorial and refinement nature and in no way affect the high scientific value, argumentative maturity, methodological soundness and extremely positive overall assessment of the presented dissertation.

7. Conclusion and assessment

Anatoli Yordanov Bobokov's dissertation is **a complete, original and scientifically sound study** of one of the most complex problems of international public law. The author demonstrates in-depth knowledge, analytical skills and his own contribution to the development of the doctrine of the international legal regime of territories with disputed sovereignty.

The thesis fully meets the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria for the award of the academic degree **of "Doctor"**.

In view of the above, I give **a positive assessment** and **propose that the scientific jury award Anatoli Yordanov Bobokov the academic degree of**
DOCTOR OF LAW